

ЉУБИША ЂИДИЋ

ЗАПИСИ

КАКО ЈЕ ТИХО, ГОСПОДЕ

На полицама хиландарске крипте нуде се лобање са својим лицима. Костоликим. Треба пажљиво погледати облик костију, анатомију, благост смешка у искеженој вилици, радозналост благих очију у језивој шупљој дупљи, неразговорну мисао на разгветном темену које сад личи на васионски облутак.

Отац Никанор. Отац Доментијан. Отац Митрофан. Отац Василије. Отац Кирило. Они с којима сам бивао.

Понудили су све што су могли. Сад је моје, стојећи пред њиховом смрћу да се ја њима понудим. Питам свој живот: чиме?

Видим дивна, блага лица оних које сам познавао.

А можда и они виде моју искежену лобању. Јер нико од нас не умире, осим ако му се то не деси.

Можда су ме изнутра видели.

Хиландарска крипта нас предивно равна. На површини.

Хиландар, 2018.

ТРЕПАВИЦА МОНА ЛИЗЕ

Игуман Стефан из Сопоћана се није могао начудити кад је препознао коњаника који је са своја два пратиоца већ сјахао, дајући узде оном млађем, док је већ широко упијао колико саму цркву, толико пејзаж ове земље Рашкој на извору.

Микеланђело!

У раскошној ренесансној одежди, са црвеним плаштом и шеширом са пауновим пером. Његов циљ је била фреска лепог Јове на левој апсиди цркве пред којом клекну сагнуте главе. Чак је није

ни погледао. Маестро је у то време сликао своју Мона Лизу и био му је потребан тај надахнути трен. Чак није ни трепнуо.

Кад многи посетиоци касније пиље у Лувру у тај Мона Лизин осмех, немају појма како се ту умешала сопоћанска фреска лепог Јове. Микеланђело је носио нежно јашући натраг до Фиренце на трепавицама.

Мораћу, кад будем следећи пут ишао у Лувр, да обратим пажњу на Мона Лизину трепавицу, рекох кустосу Бојану Јовановићу, док је игуман Стефан све то благословио.

1998.

СРЧАНИ УДАР СА ЛИПОВИМ ЧАЈЕМ

Кад дрвосече посекоше у Балшићевој две педесетогодишње липе, најтеже је било баки Марти јер је сваког јуна брала липов цвет и делила га комшијама као лек за срчани удар.

Посечени пањеви липа имали су готово метар у пречнику, на раздаљини од десетак метара, а излаз из четвороспратне зграде пресецао је између њих мали бетонски излаз на улицу. После петнаестак дана од сече огромних липа које су, наводно, сметале струјним кабловима, а сви су их волели од првог до четвртог спрата, сви станари су тек сад приметили оне огромне жиле из оба корена које су личиле на живе дрвене октоподе.

И приметили су још нешто. Она бетонска стаза која је из зграде водила на улицу, направила је велико клобучасто испупчење.

Опет су позвали исту екипу дрвосеча који су, кад су откопали бетонску стазу, открили да су се две најдуже жиле из једне и друге липе подземно везале у чвор.

Дрвосеча удари секиром с леве, а потом с десне стране.

Шта њега брига што су те две липе, живећи живот дрвећа које човек не разуме, биле у подземној љубавној вези.

На онај други ударац секиром, баба Марта која је све то гледала са свог прозора на трећем спрату, доби срчани удар. Јер је разумела живот биљака.

Кажу да је медицинској сестри, која је дошла да констатује њену смрт, шапнула да жели да је сахране у ковчегу од липовог дрвета.

Медицинска сестра је тај нечујни шапат протумачила гледајући њене неме усне.

17. 10. 2019.

ТАЈНА ГОВОРА

На пријему код Ивајла Трифонова, амбасадора Бугарске, срећох Слободана Ж. Марковића, старог пријатеља. Рече ми да нигде не може да нађе Златан прстен Багдале којим смо својевремено наградили Десанку Максимовић. Он је председник њене Фондације. Углавном, све њено су нашли, тог прстена нема!

Гледао сам га и ћутао.

Знам да га је дуго носила, и баш га је волела, говори ми.

Опет сам ћутао, не знам ни сам зашто.

Као да је професор Марковић хтео да буде посебно брижљив према мени још рече:

Ја, коначно, после толико трагања за прстеном, мислим да је са њим сахрањена.

Тад више нисам могао да ћутим. Али не рекох ни реч.

И он то чу.

3. март 2001.

РАМЕ ЗА ПЛАКАЊЕ

Гледам графику која представља нацртаног гуштера. Та графика виси на зиду, али не на некој изложби, већ на зиду моје куће. Гуштер није нацртан, већ је стваран. Колико га дуже гледам он је све непомичнији. И прелеп као уметнички предмет. Трпи мој поглед, као и сваки модел. И притом зна шта о њему мислим, иако је овде, у мом дворишту, мала домаћа животиња. А мислим да је мало чудовиште, мали крокодил, мали змај, мала аждаја коју ће, кад још мало порасте, чекати копље Светог Ђурђа...

Иако су му и очи ледено непокретне, он успева да види оно место где ће шмугнути, у место где ће муњевито нестати, место за скривање. Само да ја одледим свој упрти поглед са зидне графике.

И као да је то место пронашао иза мог рамена. Тражећи своје право да овде, у мојој башти, међу мачкама које шетају, псима који залутају, и врапцима, мени посебно драгим, буде равноправна домаћа животиња! И просу онако мали, праве крокодилске сузе...

Шта сам могао да радим него да му истински подместим раме за плакање...

12. 4. 2018.

С МИЛОСРДНИМ ЗВЕРИМА

Био је понедељак 23. април 2020. који је за мене у мом животу имао посебно значење. Човечанством је владала епидемија коронавируса. Био сам у „тзв, добровољној изолацији” кад осетих неке мале знаке кашља и телесне узнемирености са реакцијама у којима се десио тај важан животни тренутак: у бунилу нисам био свестан како сам у кухињи уловио једну бубашвабу. И то тако да сам је поклопио једном стакленом чашом.

Малчице сам је под стакленим звоном разгледао: личила је заробљена на огроман вирус (који ових дана на ТВ-у гледамо док сахрањују хиљаде Италијана, Шпанаца, Француза, Американаца): са ножицама, пипцима и осталим грозотама у некој лепој нежности.

Редовно сам је пратио, издржала је тако заробљена пуне три недеље. Чак сам хтео да будем према њој милосрдан, да је пустим, али се она, кад год бих пришао чаши, понашала агресивно, јуришала је околу.

Изнео сам је, после треће недеље са подметачем под чашом, напоље, баш кад сам угледао на каменој огради једног гуштера који није пропустио прилику да је шчепа.

Како су нежно нестајале у његовим зубићима њене ножице, храпаво телашце, врхови неких пипака...

Гуштер ме гледао право у очи. А онда је почео да маше репом. Као гладан пас који тражи још. Најгоре је било то што је халапливим језиком облизивао уста. А за то време очи су му биле све милосрдније. Наравно, схватио сам да је то гуштер из породице аждаја, знам подоста тога из наше историје, јер само аждаје могу да се преруше у очи милосрдног анђела.

Док смо се гледали очи у очи, нисам могао да схватим да ли је заиста мислио да би ме онако мали могао прогутати.

А све је на то личило.

23. 4. 2020.

ОПЕТ СЛАВУЈ

Изађох у лепо јутро.

У двориште.

Славуј!

Онај који се вратио. Зар да питам кад брже! Сада је 30. март!

Ипак, вратио се.

У лепету крила одоздо црвен, одозго плав, па окер, па жут,
па бео, па сив, па љубичаст, па све што носи једна дуга.

Гледам га, стваран је. Реп му трепери, не може да савлада свој
темперамент.

Невероватно стваран.

Нисам луд да у то поверујем.

30. март 2018.